

srijeda, 15. prosinca 2021.

P9_TA(2021)0501

Učinci organiziranog kriminala na vlastita sredstva EU-a i na zloupotrebu sredstava EU-a**Rezolucija Europskog parlamenta od 15. prosinca 2021. o učincima organiziranog kriminala na vlastita sredstva EU-a i na zloupotrebu sredstava EU-a s posebnim naglaskom na podijeljenom upravljanju iz perspektive revizije i kontrole (2020/2221(INI))**

(2022/C 251/03)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 310., 317. i 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (Direktiva PIF) ⁽¹⁾,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/843 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU ⁽²⁾,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 ⁽³⁾ (Financijska uredba),
- uzimajući u obzir izvješća OLAF-a za 2019. i 2020. i izvješća o radu nadzornog odbora OLAF-a za 2019. i 2020. godinu,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 01/2019 naslovljeno „Borba protiv prijevара u rashodima EU-a: potrebno je odlučno djelovati”,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 06/2019 naslovljeno „Suzbijanje prijevара pri potrošnji sredstava EU-a za koheziju: upravljačka tijela moraju poboljšati otkrivanje prijevара, poduzimanje odgovarajućih mjera i koordinaciju relevantnih aktivnosti”,
- uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 13/2021 naslovljeno „Napori koje EU ulaže u borbu protiv pranja novca u bankarskom sektoru nisu usustavljeni, a provedba je nedostatna”,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 28. travnja 2019. naslovljenu „Strategija Komisije za borbu protiv prijevара: pojačano djelovanje radi zaštite proračuna EU-a” (COM(2019)0196) i prateći radni dokument službi Komisije naslovljen „Procjena rizika od prijevара” (SWD(2019)0171),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije Europskom Parlamentu i Vijeću od 3. rujna 2020. naslovljeno „31. godišnje izvješće o zaštiti financijskih interesa Europske unije i borbi protiv prijevара – 2019.” („Izvješće PIF”) (COM(2020)0363) i prateće radne dokumente službi Komisije (SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 i SWD(2020)0160),

⁽¹⁾ SL L 198, 28.7.2017., str. 29.

⁽²⁾ SL L 156, 19.6.2018., str. 43.

⁽³⁾ SL L 193, 30.7.2018., str. 1.

srijeda, 15. prosinca 2021.

- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/785 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Unije za borbu protiv prijevара i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 250/2014 ⁽⁴⁾,
 - uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja ⁽⁵⁾,
 - uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1798 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o imenovanju glavnog europskog tužitelja Ureda europskog javnog tužitelja ⁽⁶⁾,
 - uzimajući u obzir članak 5. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji te Protokol br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti,
 - uzimajući u obzir izvješće Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) iz 2019. naslovljeno „Prijevара i korupcija u europskim strukturnim i investicijskim fondovima – usmjeravanje na opće programe i preventivne mjere” ⁽⁷⁾,
 - uzimajući u obzir Smjernice o nacionalnim strategijama za borbu protiv prijevара koje je izradila radna skupina sastavljena od stručnjaka iz država članica čiji je rad vodio i koordinirao Odjel za sprječavanje, prijavu i analizu prijevара Europskog ureda za borbu protiv prijevара (OLAF) ⁽⁸⁾, objavljene 13. prosinca 2016.,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. travnja 2021. naslovljenu „Strategija EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025.” (COM(2021)0170),
 - uzimajući u obzir istraživanje koje je objavila Glavna uprava za unutarnju politiku Europskog parlamenta 7. srpnja 2021. naslovljeno „Utjecaj organiziranog kriminala na financijske interese EU-a”,
 - uzimajući u obzir Komisijin paket koji se sastoji od četiri zakonodavna prijedloga za usklađivanje pravila EU-a za borbu protiv pranja novca i suzbijanje financiranja terorizma (AML/CFT), objavljen 20. srpnja 2021.,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2021. o zaštiti financijskih interesa EU-a – borba protiv prijevара – godišnje izvješće za 2019. ⁽⁹⁾,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj i Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0330/2021),
- A. budući da financijski i gospodarski kriminal uključuje korupciju, prijevара, prisilu, nasilje, tajni sporazum, ometanje i zastrašivanje u svrhu stjecanja nezakonite koristi te da se novčana sredstva nezakonitog podrijetla skrivaju pranjem novca i možda upotrebljavaju za daljnje nezakonite svrhe, uključujući financiranje terorizma;
- B. budući da se, prema Europskom revizorskom sudu, nije posvetilo dovoljno pažnje sprječavanju prijevара te da Komisija nema sveobuhvatne informacije o razmjerima, prirodi i uzrocima prijevара;

⁽⁴⁾ SL L 172, 17.5.2021., str. 110.

⁽⁵⁾ SL L 283, 31.10.2017., str. 1.

⁽⁶⁾ SL L 274, 28.10.2019., str. 1.

⁽⁷⁾ <https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

⁽⁸⁾ <https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/HR-TRA-General%20Guidelines%20on%20National%20Anti-Fraud%20Strategies.pdf>

⁽⁹⁾ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0337.

srijeda, 15. prosinca 2021.

- C. budući da je u EU-u aktivan sve veći broj skupina organiziranog kriminala, koje često imaju prekogranični doseg; budući da je ta pojava sve složenija zbog novih kriminalnih tržišta i novih načina funkcioniranja koji se pojavljuju uslijed globalizacije i novih tehnologija; budući da su organizacije mafijaškog tipa posebno aktivne u pokušajima da presretnu financijska sredstva EU-a u različitim državama članicama;
- D. budući da tehnologija donosi nove mogućnosti otkrivanja i praćenja zbog kojih rad istražitelja postaje učinkovitiji i koje omogućavaju osmišljavanje pametnijih provedbenih mjera;

Sredstva EU-a na koja utječe organizirani kriminal

1. naglašava da je organizirani kriminal pokazao visok stupanj infiltracije u društvenu, političku, gospodarsku, financijsku, poduzetničku i upravnu strukturu država članica, kao i sposobnost da u zakonitom gospodarstvu opere goleme imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima, uključujući kaznena djela počinjena na štetu financijskih interesa EU-a, zbog čega predstavlja ozbiljnu prijetnju slobodama građana EU-a; u tom kontekstu ističe da organizirani kriminal predstavlja ozbiljnu prijetnju demokraciji i vladavini prava te da je borba protiv korupcije i infiltracije organiziranog kriminala u zakonito gospodarstvo ključna za jamčenje jednakog postupanja pred zakonom, zaštitu prava i dobrobiti građana, sprečavanje zloupotreba i jamčenje odgovornosti javnih dužnosnika; smatra da je nužan zajednički i koordiniran odgovor EU-a i njegovih država članica;

2. napominje da organizirani kriminal uzrokuje posebno značajnu štetu prijevarama u području prihoda, uključujući carinske prijevare; napominje da je prijevarena značajna sastavnica prihoda u području prihoda; napominje da se ta vrsta prijevara često provodi krivotvorenjem uvoznih deklaracija, deklariranjem robe s pomoću krivotvorenih isprava i lažnim deklariranjem podrijetla robe kako bi se zaobišle antidampinške pristojbe EU-a; napominje da je Europski revizorski sud nedavno istaknuo nedostatke u zakonodavstvu u području carinskih provjera i njegovoj primjeni koji uzrokuju nedovoljnu usklađenost, procjenu rizika i razmjenu informacija diljem Unije i između država članica; zabrinut je zbog toga što se tako stvaraju mogućnosti da organizirani kriminal iskoristi slabosti u postojećem sustavu i prijevarom otuđi dohodak Unije i država članica; napominje da se carinske prijevare također često provode iskazivanjem umanjene vrijednosti robe uvezene u EU-u, čime počinitelji prijevara mogu izbjeći plaćanje viših stopi uvoznih carina; napominje da se prijevare iskazivanjem umanjene vrijednosti koje je OLAF istraživao posljednjih godina uglavnom odnose na robu uvezenu iz Kine; pozdravlja rad OLAF-a na istraživanju tih slučajeva, zahvaljujući kojem su procijenjeni gubici za proračun EU-a smanjeni s preko 1 milijarde EUR u 2017. na 180 milijuna EUR u 2020. ⁽¹⁰⁾; naglašava da se unatoč tim pozitivnim pomacima napori za borbu protiv prijevara iskazivanjem umanjene vrijednosti robe moraju nastaviti jer se mehanizmi prijevara razvijaju i pojavljuju se novi obrasci, posebno u području e-trgovine;

3. napominje da su prijevare u području poreza na dodanu vrijednost (PDV) još jedna važna sastavnica prijevara u području prihoda; napominje da se prijevarena u području PDV-a definira kao izbjegavanje plaćanja PDV-a ili prijevorni zahtjevi za povrat PDV-a od nacionalnih tijela nakon nezakonitog lanca transakcija; napominje da su najčešći oblici prijevara u području PDV-a prijevarena s nepostojećim trgovcem unutar Zajednice, prijevara u području e-trgovine i prijevara u odnosu na carinski postupak; ističe da je sektor goriva jedan od sektora koji su najviše izloženi riziku od prijevara u području PDV-a, pri čemu kriminalne mreže zloupotrebljavaju pravila o izuzeću od PDV-a i razlike u cijenama različitih vrsta goriva, što dovodi do golemih gubitaka poreznih prihoda; zabrinut je zbog toga što kriminalne skupine dokazano razmjenjuju znanje, informacije i povjerljive podatke o prevarama u području PDV-a, obilato se služeći novim tehnologijama, alternativnim kriptovalutama i nedostacima u zakonitim poslovnim strukturama za jačanje i skrivanje svojih kriminalnih aktivnosti, ostvarujući tako na prijevarama u području PDV-a dobit koja se mjeri u milijardama eura; naglašava da su prema Europolovoj Procjeni prijetnje od teškog i organiziranog kriminala u EU-u (SOCTA) za 2021. počinitelji prijevara u području PDV-a osobe koje dobro poznaju sustav PDV-a i pripadajuće zakonodavstvo i porezne postupke; žali zbog sistemskih slabosti aktualnog sustava PDV-a unutar Zajednice i nedovoljne razmjene informacija među državama članicama;

4. izražava žaljenje zbog toga što je na rashodovnoj strani proračuna Unije prijevarama zahvaćeno područje subvencija; s dubokom zabrinutošću primjećuje da se prema Europolovim izvješćima broj takvih slučajeva tijekom godina stalno povećava; napominje da se prijevare povezane sa subvencijama događaju u mnogim područjima rashoda EU-a, poput poljoprivredne politike, kohezijske politike, istraživanja i razvoja i politike zaštite okoliša; sa zabrinutošću primjećuje da se

⁽¹⁰⁾ Izvješće OLAF-a za 2020.

srijeda, 15. prosinca 2021.

lažne prijave za bespovratna sredstva i na natječaje EU-a obično temelje na lažnim izjavama, izvješćima o napretku i fakturama; ističe da mnoge takve prijevare aktivnosti provode organizirane kriminalne skupine, uključujući skupine mafijaškog tipa;

5. konstatira da, osim očitih opasnosti za javni red i sigurnost do kojih dolazi zbog nasilnog djelovanja kriminalnih organizacija, organizirani kriminal može uzrokovati jednako ozbiljne probleme prodiranjem u zakonito gospodarstvo i povezanim postupcima koji dovode do korupcije javnih službenika i posljedične infiltracije u institucije i javne uprave; ponovno upućuje svoj poziv da EU bez odgode postane punopravni član Skupine država protiv korupcije (GRECO); ističe da je potrebno osigurati dostatna sredstva za pravosudni sustav i u svim državama članicama dosljedno upotrebljavati sve dostupne alate za otkrivanje i suzbijanje prijevara te financijskog i gospodarskog kriminala;

6. ističe da je zajednička poljoprivredna politika (ZPP) najveća stavka u proračunu EU-a na koju otpada 31 % ukupnih proračunskih rashoda za razdoblje 2021. – 2027.; naglašava da je neophodno da sustavi kontrole ZPP-a na razini EU-a i nacionalnoj razini pravilno funkcioniraju kako bi se zajamčila učinkovita zaštita financijskih interesa EU-a i njegovih građana od svake zloupotrebe sredstava EU-a; prima na znanje poseban utjecaj organiziranog kriminala u zloupotrebi sredstava ZPP-a; ponovno naglašava svoju zabrinutost da se trenutačnom strukturom subvencija u okviru ZPP-a potiče jagma za zemljištem od strane kriminalnih i oligarhijskih struktura; naglašava da su oligarhijske strukture, u usporedbi s organiziranim kriminalnim skupinama, financijski jednako štetne ili čak štetnije za ZPP te da je identificiranje tih struktura ključno za zaštitu pravih poljoprivrednika; ističe da poljoprivrednici moraju biti zaštićeni od zastrašivanja od strane kriminalnih skupina koje traže subvencije za njihovo zemljište; naglašava da ograničena transparentnost u kombinaciji s korupcijom omogućava kriminalnim organizacijama da djeluju u tajnosti i sprječavaju da sredstva EU-a dospiju do korisnika kojima su namijenjena; naglašava da su u tom pogledu ključni razvoj primjerenih zakonskih instrumenata na razini Unije protiv jagme za zemljištem i omogućavanje učinkovite razmjene informacija; odlučno ponavlja da je potrebna bolja suradnja Komisije i država članica;

7. naglašava da je uspostava centralizirane interoperabilne baze podataka, sa standardiziranim i kvalitetnim podacima u kojima se prikazuju izravni i krajnji korisnici subvencija EU-a, ključna za utvrđivanje počinitelja prijevara, kriminalnih mreža i oligarhijskih struktura te za sprečavanje njihove zloupotrebe financijskih sredstava EU-a; ističe da bi se takvom bazom podataka znatno pojačala sposobnost tijela kaznenog progona da povrate zloupotrijebljena sredstva; naglašava da se za uspostavu takve baze podataka mora poboljšati interoperabilnost postojećih baza podataka na nacionalnoj razini i razini EU-a; poziva Komisiju i države članice da surađuju na uspostavi takve centralizirane baze podataka u skladu s presudama Suda Europske unije; naglašava da informacije moraju biti odgovarajuće kvalitete i dostupne u standardiziranom obliku kako bi se mogle automatski razmjenjivati i objedinjavati; ističe da korisnici moraju imati jedinstveni identifikator kojim se jamči njihova sljedivost u svim državama članicama i svim fondovima, neovisno o metodi upravljanja; ističe da je primjena novih tehnologija poput opsežnih digitalnih zemljišnih knjiga neophodna za jačanje transparentnosti, učinkovitog prikupljanja podataka i ublažavanja rizika, čime se u konačnici sužavaju mogućnosti za počinitelje prijevara; pozdravlja nastojanja Komisije usmjerena na proširenje primjene takvih tehnologija i poziva države članice da ubrzaju provedbu tih rješenja; ukazuje na potrebu za većim nadzorom koji provode Komisija ili mjerodavne agencije, među ostalim s obzirom na stoku, a posebno s obzirom na financijska sredstva koja se odobravaju po grlu stoke, čije se stvarno postojanje mora na odgovarajući način provjeriti;

8. ističe da se koncentracija potpore dohotku u poljoprivredi uglavnom temelji na izravnim plaćanjima po površini; naglašava potrebu za usmjerenijom potporom i boljom ravnotežom između velikih i malih korisnika na razini država članica; izražava žaljenje zbog toga što je u novom ZPP-u određivanje gornjih granica i dalje dobrovoljno; poziva države članice da iskoriste različite instrumente preraspodjele u okviru novog ZPP-a kao mjeru protiv zloupotrebe poljoprivrednih sredstava i za njihovu pravedniju raspodjelu; kritizira činjenicu da su na posebnom sastanku Europskog vijeća u srpnju 2020. države članice jednostrano odlučile da neće uvesti maksimalne iznose za fizičke osobe u prvom ili drugom stupu, prejudicirajući odluku u okviru pregovora u postupku trijaloga o reformi ZPP-a;

9. ističe da su države članice odgovorne za poljoprivredna sredstva EU-a u okviru podijeljenog upravljanja s Komisijom; smatra da novi model ostvarivanja politike i novi nacionalni strateški planovi mogu biti prilika za jačanje kontrole država članica i Komisije nad raspodjelom sredstava i upravljanjem njima, pod uvjetom da države članice uspostave učinkovite

srijeda, 15. prosinca 2021.

sustave upravljanja i kontrole, te za podizanje razine osviještenosti među tijelima vlasti odgovornima za dodjelu bespovratnih sredstava o prilikama za prijevaru; naglašava da bi načelo jedinstvene revizije trebalo doprinijeti smanjenju pritiska na poljoprivrednike i da kontrole ne bi smjele dovesti do nepotrebnog ili dodatnog administrativnog opterećenja za male i srednje poljoprivrednike; u tom kontekstu naglašava važnost komunikacije između europskih aktera kaznenog progona i tijela za oslobađanje sredstava kako bi se unaprijed zajamčila najviša moguća razina osviještenosti o mogućim prijevarama;

10. poziva Komisiju da podigne razinu osviještenosti država članica o počiniteljima organiziranog kriminala koji se bave utajom poreza, korupcijom i nezakonitim praksama (kao što su „džepni ugovori”) u vezi sa zemljišnim transakcijama te da im pruži potporu u borbi protiv tog kriminala;

11. smatra da je potrebno uložiti sve napore kako bi se osiguralo da novi model ostvarivanja ZPP-a ne dovede do smanjenja razine apsorpcije sredstava ZPP-a od strane krajnjih korisnika zbog nenamjernih pogrešaka, nedostatka transparentnosti u pravilima ili nedostatka odgovarajućih informacija, posebno tijekom početnog razdoblja provedbe;

12. naglašava potrebu za posebno prilagođenim sustavom za prevenciju prijevara kako bi se spriječila svaka zloupotreba poljoprivrednih sredstava EU-a; ističe da bi, iako je posljednjih godina broj slučajeva prijevara znatno smanjen, mjere za borbu protiv prijevara trebale ostati jedan od glavnih prioriteta EU-a i država članica; ističe da se sredstva EU-a moraju pravodobno vraćati te pozdravlja odredbe utvrđene u Horizontalnoj uredbi o ZPP-u u pogledu razmjernih kazni kao učinkovitog odvratajućeg sredstva;

13. napominje da je OLAF odgovoran za borbu protiv prijevara u plaćanjima u okviru ZPP-a te da se otvoreni predmeti temelje na informacijama iz država članica ili na prijavama pogođenih građana, koji bi se potom mogli suočiti s odmazdom; ističe, nadalje, da su predmeti OLAF-a vrlo povjerljivi te da ih se u trenutku zaključenja ne objavljuje u široj javnosti; stoga poziva na zaštitu zviždača, a tijela za istrage prijevara u državama članicama poziva da razmjenjuju najbolje prakse u tom području;

14. naglašava da je potrebno nadzirati agencije za plaćanja u poljoprivredi u državama članicama i jamčiti njihovu formalnu i neformalnu neovisnost te uskladiti njihov rad s pravilima EU-a, pri čemu bi provjere na terenu, među ostalim mjerama, mogle doprinijeti boljem sustavu kontrole;

15. naglašava da se Financijska uredba, a posebno njezin članak 61., mora poštovati i provoditi u svim državama članicama te se mora primjenjivati na sva plaćanja iz fondova EU-a, uključujući izravna plaćanja za poljoprivredu;

16. poziva Komisiju da predloži centralizirani mehanizam za podnošenje pritužbi na razini Unije za potporu pojedincima koji se suočavaju s nepoštenim praksama jagme za zemljištem i koje zastrašuju kriminalne organizacije kako bi im se omogućilo brzo podnošenje pritužbe Komisiji;

17. poziva države članice da brzo provedu Direktivu (EU) 2019/1937 o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije⁽¹⁾ (Direktiva o zviždačima) i da u postupku provedbe donesu pravne zaštitne mjere za pojedince i neovisna tijela koji otkrivaju korupciju, uključujući novinare, zviždače, neovisne medije i nevladine organizacije koje se bore protiv korupcije; poziva sve države članice da uspostave sveobuhvatne okvire za zaštitu zviždača; ponovno ističe hitnost tog zahtjeva, s obzirom na izvješćivanje o sve većem broju fizičkih napada na novinare, sve češćem pribjegavanju strateškim tužbama protiv javnog sudjelovanja (SLAPP) te ubrzanom donošenju zakona o sigurnosti u nekim državama članicama kojima se kriminalizira širenje slika ili podataka u vezi sa službenicima kaznenog progona, čime se blokira rad novinara i ograničava odgovornost nacionalnih tijela;

18. sa zabrinutošću napominje da su Komisija i OLAF utvrdili da su prijere u javnim natječajima i nabavi značajan trend među počiniteljima prijevara; napominje da su uobičajeni načini ugrožavanja postupaka javne nabave tajni sporazumi između pojedinaca i organizacija, upotreba lažnih faktura, osnivanje lažnih poduzeća i izrada lažnih vjerodajnica, kao i preusmjeravanje sredstava od njihove izvorne svrhe; naglašava da se mehanizmi prijevara često odvijaju na transnacionalnoj razini i da se mogu protezati kroz nekoliko zemalja (unutar EU-a i izvan EU-a), zbog čega se teško utvrđuju i prekidaju; izražava žaljenje zbog nepostojanja posebnog zakonodavstva protiv organiziranog kriminala u mnogim državama članicama; naglašava da je pravovremena suradnja između nacionalnih tijela kaznenog progona ključna sastavnica učinkovitog odgovora na transnacionalni kriminal; poziva mjerodavna tijela EU-a i nacionalna tijela da

⁽¹⁾ SL L 305, 26.11.2019., str. 17.

srijeda, 15. prosinca 2021.

poboljšaju interoperabilnost svojih sustava te da na taj način olakšaju pravovremenu razmjenu informacija i pojačaju suradnju i zajedničke operacije za borbu protiv transnacionalnog organiziranog kriminala; stoga poziva na jačanje transnacionalnog karaktera borbe protiv prijevara i na usklađivanje kaznenih zakona u državama članicama za jačanje borbe protiv organiziranog kriminala, što je od ključne važnosti; potiče Komisiju da razvije zajednički okvir pravila koji bi državama članicama omogućio da prenesu kaznene postupke u drugu državu članicu kako bi se izbjegle paralelne istrage;

19. napominje da su se pandemijom bolesti COVID-19 otvorile nove mogućnosti za počinitelje prijevara i organizirani kriminal; sa zabrinutošću napominje da je Europol primijetio porast kriminalnih aktivnosti povezanih s koronavirusom u obliku kiberkriminaliteta, prijevare i krivotvorenja, među ostalim u vezi s medicinskom opremom i osobnom zaštitnom opremom (OZO); podsjeća da su u zemljama EU-a zabilježene prijave i lažne ponude cjepiva, što je jedan od mnogih štetnih primjera, pri čemu su počinitelji prijave pokušali prodati više od 1,1 milijarde doza cjepiva za ukupno više od 15,4 milijarde EUR; naglašava da prijetnja nezakonite prodaje lažnih EU digitalnih COVID potvrda ubrzano raste i da su u nekoliko država članica utvrđeni brojni takvi primjeri;

20. zabrinut je zbog procjene Izvješća PIF u kojem je utvrđeno da je sedam država članica otkrilo prijevaru povezanu sa zdravstvenom infrastrukturom u 2019. i da su kršenja pravila javne nabave posebno utjecala na zdravstvenu infrastrukturu; naglašava da je ovisnost o hitnim postupcima nabave kao odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 možda dodatno pogoršala te probleme; ističe da se pri hitnim postupcima moraju poštovati isti standardi transparentnosti i odgovornosti kao i pri redovitim postupcima; poziva Komisiju i tijela država članica da te postupke nadopune primjenom sredstava za ublažavanje rizika, s naglaskom na prevenciji, kao i sveobuhvatnim *ex post* kontrolama i nadzorom;

21. iznimno je zabrinut zbog očekivanja Europolu da će recesija uzrokovana pandemijom otvoriti nove mogućnosti za organizirani kriminal; upozorava da, s obzirom na to da organizirani kriminal slijedi novac, dosad nezapamćeno povećanje u rashodima EU-a u kontekstu plana oporavka NextGenerationEU pruža organiziranom kriminalu veliki potencijal za zloupotrebu sredstava; naglašava da se to dosad nezapamćeno povećanje u rashodima mora popratiti odgovarajućim sredstvima koja će se raspodijeliti mjerodavnim institucijama koje čine okvir EU-a i nacionalne okvire za borbu protiv korupcije, prijevara i organiziranog kriminala; u tom pogledu podsjeća da bi primjena novih tehnologija kao što su baza podataka Arachne i sustav ranog otkrivanja i isključenja (EDES) trebala postati obvezni element izvršenja proračuna EU-a; ponavlja svoj poziv Vijeću da se suglasi s 40 dodatnih revizorskih mjesta pri Europskom revizorskom sudu, kao i svoj poziv OLAF-u i Uredu europskog javnog tužitelja (EPPO) da osiguraju dodjelu dostatnih sredstava za otkrivanje i kazneni progon kriminalnih aktivnosti usmjerenih na NextGenerationEU;

22. naglašava da je već poznato da su počinitelji organiziranog kriminala, posebno oni mafijaškog tipa, u prošlosti svoje aktivnosti usmjeravali prema obnovljivoj energiji; upozorava da kriminalne organizacije, s obzirom na to da su već aktivne u tom sektoru, mogu jednostavno presresti sredstva predviđena za ekološku tranziciju, na koja otpada znatan postotak sredstava u okviru instrumenta NextGenerationEU;

23. sa zabrinutošću prima na znanje postojanje čimbenika koji olakšavaju organizirani kriminal, poput pranja novca, kiberkriminaliteta, krivotvorenja isprava, korupcije, lažne registracije i upotrebe fiktivnih trgovačkih društava; naglašava da te aktivnosti utječu na sposobnost tijela vlasti da učinkovito prate troši li se novac EU-a na planirani način;

Procjene financijskog utjecaja organiziranog kriminala

24. zabrinut je zbog toga što je zadaća procjene opsega i ozbiljnosti utjecaja organiziranog kriminala na proračun EU-a više puta ocjenjena kao izrazito teška ili čak nemoguća, među ostalim razlozima, zbog razlika u definicijama organiziranog kriminala između država članica i nedostatka pouzdanih procjena kojima bi se omogućilo ocjenjivanje situacije, čime se kompliciraju nastojanja usmjerena na koordinaciju mjera te istraživanje i kazneni progon predmeta; izražava žaljenje zbog toga što Komisija i nacionalna tijela nemaju uvid u razmjere, prirodu i uzroke prijevara i što do danas nisu proveli dosljedne ocjene neotkrivenih prijevara; naglašava da nedostatak pouzdanih procjena onemogućuje točnu ocjenu situacije, što otežava borbu protiv organiziranog kriminala; poziva mjerodavna nacionalna tijela da poboljšaju prikupljanje podataka i povećaju pouzdanost podataka koji se šalju Komisiji; poziva Komisiju da u koordinaciji i suradnji s tijelima država članica provede sveobuhvatnu ocjenu stvarne veličine, prirode i uzroka prijevara na razini EU-a, uz uključivanje mjerodavnih agencija EU-a i suradnju s partnerima iz susjednih zemalja EU-a;

srijeda, 15. prosinca 2021.

25. napominje da je u Izvješću PIF iz 2019. zabilježeno 514 prijevernih nepravilnosti na rashodovnoj strani čija financijska vrijednost iznosi 381,4 milijuna EUR i 425 prijevernih nepravilnosti na prihodovnoj strani ukupnog iznosa od 79,7 milijuna EUR; naglašava da ti brojevi ne prikazuju istinski opseg prijevara, koji je vjerojatno znatno veći; dodatno naglašava da organizirane kriminalne skupine nisu počinitelji svih prijevara, posebno na rashodovnoj strani, gdje prijevare često počinjavaju pojedinci ili pojedinačna poduzeća i u njih mogu biti uključeni čak i visoki javni ili vladini dužnosnici;

26. napominje da prema nedavnim istraživanjima prodor organiziranog kriminala u javnu nabavu EU-a iznosi između 2,7 % i 3,6 % ukupnih rashoda; žali zbog toga što je organizirani kriminal prema tome u razdoblju 2014. – 2020. možda protupravno prisvojio od 1,9 milijardi do 2,6 milijardi EUR iz kohezijskih fondova EU-a; napominje da, iako na pouzdanost tih procjena utječu ograničenja podataka, one ipak ukazuju na ozbiljnost problema;

27. sa zabrinutošću naglašava da je korupcija sastavni dio gotovo svih aktivnosti kriminalnih organizacija i predstavlja ozbiljnu prijetnju financijskim interesima EU-a, pri čemu procijenjeni gubitak BDP-a iznosi između 170 milijardi i 990 milijardi EUR, a trošak za EU iznosi više od 5 milijardi EUR godišnje samo za dio proračuna koji se odnosi na javnu nabavu ⁽¹²⁾;

28. žali zbog toga što se, prema Europolu, zbog organiziranog kriminala putem posebnog oblika prijevara povezane s PDV-om, odnosno prijevara s nepostojećim trgovcem unutar Zajednice, godišnje izgubi oko 40 milijardi do 60 milijardi EUR; naglašava da većinu gubitaka PDV-a snose države članice, s obzirom na to da se samo 0,3 % prikupljenog PDV-a prenosi u proračun EU-a; naglašava, međutim, da vlastiti prihodi od PDV-a čine 11,97 % ukupnog prihoda proračuna EU-a u 2019., što ukazuje na to da gubitci PDV-a uzrokovani kriminalnim organizacijama značajno utječu na prihod EU-a;

Mjere revizije i kontrole protiv organiziranog kriminala

29. žali zbog toga što je Komisija utvrdila nedostatke u prikupljanju i analizi podataka u borbi protiv prijevara, upotrebi informacijskih sustava (poput sustava EDES i Arachne) od strane država članica i protoku informacija; napominje da je zakonodavstvo EU-a o razmjeni informacija o prekograničnom kriminalu tek nedavno ažurirano i ne obuhvaća sva odgovarajuća tijela, čime se onemogućava učinkovita razmjena informacija u tijelima EU-a i državama članicama;

30. smatra Direktivu PIF važnim korakom prema zaštiti proračuna EU-a, s obzirom na to da ona sadrži zajedničku definiciju kaznenih djela i zloupotrebe sredstava, i usklađivanja sankcija za kaznena djela na štetu financijskih interesa EU-a; pozdravlja činjenicu da su tom direktivom utvrđeni jasni postupci izvješćivanja i istrage, da je utvrđeno praćenje okvira za upravljanje rizicima od prijevara i da se promiče upotreba informacija, baza podataka i analiza podataka od strane država članica; pozdravlja nedavnu ocjenu provedbe Direktive PIF koju je provela Komisija i činjenicu da su države članice izvijestile o potpunom prijenosu Direktive PIF ⁽¹³⁾; zabrinut je, međutim, zbog razmjera prenošenja direktive u nacionalno zakonodavstvo; podsjeća da je Komisija utvrdila probleme u vezi s usklađenošću u nekoliko država članica; napominje da se ti problemi odnose, među ostalim, na definiciju kaznenih djela („prijevare koja utječe na financijske interese Unije”, „pranje novca”, „korupcija”, „nezakonito prisvajanje”), odgovornost pravnih i fizičkih osoba i sankcije protiv njih te obvezu država članica da godišnje dostavljaju statističke podatke Komisiji; potiče države članice da u cijelosti usklade svoje nacionalno zakonodavstvo sa zahtjevima Direktive PIF te poziva Komisiju da pažljivo prati usklađenost država članica jer je pravilno prenošenje od ključne važnosti kako bi se EPPO-u omogućilo provođenje djelotvornih istraga i kaznenih progona; potiče Komisiju da poduzme sve potrebne korake kako bi se zajamčilo ispravno i sveobuhvatno prenošenje, uključujući mogućnost postupaka zbog povrede;

⁽¹²⁾ Rand Europe, 2016., *Cijena nedjelovanja EU-a u pogledu organiziranog kriminala i korupcije: Prilog II.: Korupcija*.

⁽¹³⁾ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (COM(2021)0536).

srijeda, 15. prosinca 2021.

31. pozdravlja uspostavljanje EPPO-a, s mandatom za provođenje istraga, kazneni progon i dovođenje pred sud za kaznena djela na štetu proračuna EU-a, kao važnu prednost u borbi protiv prijevара i organiziranog kriminala u EU-u; poziva na djelotvorno financiranje EPPO-a i odgovarajuću dodjelu ljudskih resursa tom uredu; smatra EPPO-ovu ulogu posebno obećavajućom u borbi protiv prekograničnog kriminala povezanog s proračunom Unije, budući da su nacionalna tijela u kaznenom progonu ograničena granicama svojih država, a druga tijela EU-a (kao što su Eurojust, Europol i OLAF) nemaju potrebne istražne ovlasti i ovlasti kaznenog progona; napominje da je fokus mandata EPPO-a utvrđen u Direktivi PIF i uključuje borbu protiv prijevара u povezanih s rashodima i prihodima EU-a, prijevара u području PDV-a, pranja novca, korupcije i sudjelovanja u kriminalnim organizacijama; naglašava da su te točke fokusa ključne u borbi protiv organiziranog kriminala i vjeruje da će EPPO stoga biti djelotvoran instrument za borbu protiv kriminalnih organizacija koje utječu na proračun EU-a; žali zbog toga što se pet država članica još nije pridružilo EPPO-u i poziva ih da poduzmu potrebne korake kako bi mu se pridružile; poziva Komisiju da u međuvremenu pojača nadzor tih država članica; žali zbog neimenovanja delegiranih europskih tužitelja, pogotovo u slučaju Slovenije, i značajnih kašnjenja u mnogim drugim državama članicama; naglašava da se time ozbiljno slabi učinkovitost i djelotvornost učinkovite paneuropske borbe protiv prekograničnog kriminala;

32. ističe potrebu za boljim rješavanjem kaznenih djela protiv okoliša s prekograničnom dimenzijom koja utječu na bioraznolikost i prirodne resurse, kao što su nezakonita trgovina biljkama i životinjama, nezakonita sječa i trgovina drvom te nezakonita trgovina otpadom; poziva Komisiju da inicira proširenje mandata EPPO-a na prekogranična kaznena djela protiv okoliša;

33. izražava žaljenje zbog toga što je Komisija donijela plan zapošljavanja za EPPO kojim mu se ne omogućuje djelotvorno ispunjavanje njegovog mandata; ističe da je EPPO-u potrebno odgovarajuće osoblje kako bi mogao izvršavati svoju glavnu zadaću, a to je borba protiv prekograničnog kriminala koji utječe na proračun EU-a; izražava žaljenje zbog toga što EPPO trenutačno ne raspolaže dovoljnim brojem analitičara slučajeva i financijskih istražitelja za potporu aktivnostima kaznenog progona koje provode delegirani europski tužitelji; izražava žaljenje zbog toga što je operativno osoblje EPPO-a trenutačno usredotočeno uglavnom na registraciju predmeta, a ne na kazneni progon tih predmeta; izražava žaljenje zbog toga što je EPPO naveo da mu hitno nedostaju dodatni kvalificirani pravni stručnjaci i stručnjaci za informacijske tehnologije, kao i administrativno osoblje, kako bi mogao neometano raditi; naglašava da EPPO uz svojih godišnjih 2 000 predmeta mora rješavati i zaostatak od više od 3 000 predmeta; zabrinut je da će se radno opterećenje EPPO-a u nadolazećim godinama još više povećati u svjetlu dosad nezapamćenih iznosa mobiliziranih u okviru Instrumenta za oporavak i otpornost i ubrzanja postupaka nabave tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19; naglašava da Komisijin plan zapošljavanja za EPPO za 2022. nije dovoljan za otklanjanje nedostataka koje je EPPO utvrdio; naglašava da će koristiti od EPPO-a, kad on u potpunosti profunkcionira, u pogledu zaštite proračuna EU-a premašivati njegove troškove; odlučno poziva Komisiju da poveća EPPO-ov proračun i broj kvalificiranog osoblja koje mu je na raspolaganju kako bi taj ured mogao ostvariti svoj puni potencijal u borbi protiv kriminala;

34. pozdravlja komunikaciju Komisije o Strategiji EU-a za borbu protiv organiziranog kriminala za razdoblje 2021. – 2025. i njezinu usredotočenost na poticanje učinkovite i pravovremene razmjene informacija među tijelima EU-a i državama članicama, na primjer boljom interoperabilnošću između informacijskih sustava EU-a i osiguravanjem povezanosti s odgovarajućim bazama podataka diljem država članica; cijeni opredijeljenost Komisije za pojednostavnjenje suradnje u području kaznenog progona i potpuno iskorištavanje potencijala postojećih instrumenata kao što je Europska multidisciplinarna platforma za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT); pozdravlja cilj Komisije da poboljša razmjenu informacija i suradnju između Europol, Eurojusta i trećih zemalja;

35. pozdravlja usredotočenost Komisije na sprječavanje infiltracije organiziranog kriminala u zakonito gospodarstvo, na primjer preispitivanjem okvira EU-a za borbu protiv pranja novca i postojećih pravila EU-a za suzbijanje korupcije; pozdravlja usredotočenost Komisije na prilagođavanje kaznenog progona digitalnom dobu;

36. napominje da pranje novca omogućuje počiniteljima kaznenih djela da njihova dobit ostane neotkrivena i da je nuđenje usluga pranja novca samo po sebi postalo unosan posao za kriminalne organizacije; naglašava da to znatno utječe na financijske interese Unije i država članica, budući da se poražavajućih 98 % procijenjene imovine stečene kaznenim djelima ne oduzima, već ostaje na raspolaganju počiniteljima kaznenih djela; smatra da je borba protiv pranja novca ključna za sprečavanje zloupotrebe sredstava od strane kriminalnih organizacija; duboko je zabrinut zbog zaključaka Europskog revizorskog suda⁽¹⁴⁾ u kojima stoji da mjere EU-a za sprečavanje pranja novca nisu usustavljene i da su slabo koordinirane

⁽¹⁴⁾ Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 13/2021: „Napori koje EU ulaže u borbu protiv pranja novca u bankarskom sektoru nisu usustavljeni, a provedba je nedostatna”.

srijeda, 15. prosinca 2021.

te da je postojeći pravni okvir nedosljedan, da ga nisu još sve države članice u potpunosti prenijele i da to počinitelji kaznenih djela mogu iskorištavati; pohvaljuje Komisiju za novi zakonodavni paket čiji je cilj revizija okvira za borbu protiv pranja novca i suzbijanje financiranja terorizma kao jedinstveni skup pravila koji predstavlja velik korak naprijed u borbi protiv pranja novca i koji će omogućiti ujednačenu primjenu zakonodavstva za borbu protiv pranja novca i suzbijanje financiranja terorizma;

37. posebno pozdravlja prijedlog uspostave nove agencije EU-a pod nazivom Tijelo za suzbijanje pranja novca (AMLA) i naglašava da se tom tijelu moraju staviti na raspolaganje odgovarajući ljudski i financijski resursi kako bi ono bilo u potpunosti funkcionalno; izražava žaljenje zbog toga što se uspostava AMLA-a ne predviđa do 2023. i što to tijelo neće biti u potpunosti operativno do 2026.; naglašava da su aktualni problemi u vezi s borbom protiv pranja novca i suzbijanjem financiranja terorizma hitnog karaktera i da nema više vremena za gubljenje; poziva Komisiju da predstavi konkretne mjere za rješavanje aktualnih problema prije nego što AMLA postane u potpunosti operativno tijelo;

38. nadalje, pozdravlja nove prijedloge Komisije o kriptovalutama, sektoru koji je u velikoj mjeri nereguliran i kojeg počinitelji organiziranog kriminala u velikoj mjeri iskorištavaju za nekažnjeno premještanje velikih tokova nezakonito stečenog novca na tržištu kriptovaluta; podsjeća da anonimnost povezana s određenim kriptovalutama pridonosi povećanju njihove upotrebe za nezakonite aktivnosti; apelira na države članice da potiču poduzeća koja se bave kriptovalutama da upotrebljavaju alate za analizu u procjeni potencijalnih kriminalnih aktivnosti u vezi s adresama odredišta i primatelja i da zajamče da u cijelosti primjenjuju zakonodavstvo o sprečavanju pranja novca kada korisnici mijenjaju kriptovalute za stvarne valute; ističe da kriptovalute moraju biti podložne istim nadzornim tijelima kao tradicionalne valute;

39. napominje da financijsko-obavještajne jedinice (FIU) imaju važnu ulogu u otkrivanju prekograničnih slučajeva pranja novca i financiranja terorizma; napominje da te jedinice u EU-u djeluju na nacionalnoj razini i da je Komisija utvrdila da koordinacija i razmjena informacija između nacionalnih jedinica nije dovoljna; ⁽¹⁵⁾ žali zbog toga što se količine i vrste podataka koje razmjenjuju jedinice FIU razlikuju; napominje da to otežava suradnju među njima, što pak negativno utječe na njihovu sposobnost pravovremenog otkrivanja i kaznenog progona prekograničnih kaznenih djela;

40. žali zbog toga što se nacionalni pristupi borbi protiv organiziranog kriminala značajno razlikuju među državama članicama u pogledu zakonodavstva, strategija i operativnih kapaciteta; napominje da je to djelomično zbog različitih razina usvajanja i provedbe zakonodavstva EU-a; zabrinut je zbog razlika u ulogama i kapacitetima koordinacijskih službi za borbu protiv prijevара (AFCOS) u državama članicama, koje su možda nastale jer se zakonodavstvom EU-a njihov mandat ne utvrđuje dovoljno precizno i komplicira se koordinacija na nacionalnoj razini i razini EU-a; izražava zabrinutost zbog toga što se nastojanjima za borbu protiv prijevара koje uključuju financijska sredstva EU-a ne daje prioritet u jednakoj mjeri kao prijevarama koje uključuju nacionalne rashode; to naglašava i činjenica da države članice ne provode daljnja postupanja na temelju istraga OLAF-a u više od polovici predmeta, a još ih manje dođe do faze kaznenog progona; u velikoj mjeri žali zbog toga što neke države članice kontinuirano odlučuju ne provoditi preporuke OLAF-a nakon zaključenja istrage i ne pokreću pravosudne radnje s ciljem vraćanja financijskih sredstava EU-a koja su otuđena prijevaram; poziva Komisiju da iskoristi svoja ovlaštenja i poduzme potrebne mjere kako bi se zajamčila pravodobna i ispravna provedba zakonodavstva EU-a;

41. izražava žaljenje zbog toga što nedavna istraživanja ukazuju na to da neke države članice ne daju jednaku prednost prijevarama koje uključuju financijska sredstva EU-a u odnosu na prijevare koje uključuju domaće rashode; napominje da je, unatoč činjenici da Komisija potiče države članice na izradu nacionalnih strategija borbe protiv prijevара, samo 13 država članica izradilo te strategije, pri čemu nijedna nije iskoristila obrazac Komisije; sa zabrinutošću napominje da spomenute razlike među državama članicama predstavljaju prepreke za učinkovitu suradnju; stoga poziva Komisiju da poduzme odlučnije mjere kako bi se uvela obveza za države članice da utvrde pravila za sprečavanja prijevара na štetu EU-a;

⁽¹⁵⁾ Radni dokument službi Komisije, SWD(2021)0190. Procjena učinka uz paket mjera za borbu protiv pranja novca, 20. srpnja 2021.

srijeda, 15. prosinca 2021.

Zaključci

42. poziva Komisiju da razvije zajednički pristup procjeni utjecaja organiziranog kriminala na financijska sredstva EU-a i da ocijeni djelotvornost poduzetih mjera za rješavanje tog problema u državama članicama; smatra ključnim pravovremenu, potpunu i učinkovitu razmjenu informacija i stoga ponovno ističe važnost usklađivanja definicija kako bi se ostvarila usporedivost podataka između tijela EU-a i država članica u cilju procjene utjecaja aktivnosti organiziranog kriminala na financije EU-a i brzog djelovanja u borbi protiv njega;

43. zabrinut je zbog toga što postojeći sustav različitih nacionalnih pristupa sprječava učinkoviti, prekogranični pristup za rješavanje problema, čime se počiniteljima kaznenih djela pruža prilika da nastave svoje aktivnosti a da ih se ne pozove na odgovornost; poziva države članice na blisku suradnju s tijelima EU-a i blisku međusobnu suradnju te ih poziva da iskoriste alate i usluge Unije u borbi protiv organiziranog kriminala kako bi maksimalno povećale razmjenu podataka i olakšavale prekogranične operacije usmjerene na aktivnosti organiziranog kriminala protiv proračuna EU-a;

44. poziva države članice i Komisiju da razmotre dosljedniju primjenu svih dostupnih alata za utvrđivanje i borbu protiv prijevара, posebno informatičke platforme Arachne i sustava EDES; naglašava da je interoperabilnost platforme Arachne, sustava EDES i institucijskih i nacionalnih baza podataka ključna za osiguravanje učinkovite razmjene informacija čiji je cilj sprječavanje i utvrđivanje prijevара na štetu proračuna EU-a; izražava žaljenje zbog trenutačnog ograničenog područja primjene platforme Arachne i sustava EDES, kao i ograničene informiranosti država članica o njima i njihove ograničene upotrebe od strane država članica; u tom pogledu naglašava da EDES obuhvaća sredstva kojima se upravlja izravno ili neizravno, ali ne i sredstva u okviru podijeljenog upravljanja iako ona predstavljaju oko 80 % rashoda EU-a; poziva Komisiju da proširi primjenu sustava EDES na ta sredstva; ponavlja svoj poziv Komisiji, a posebno državama članicama i Vijeću, da upotrebu platforme Arachne učine obveznom; poziva Komisiju da preispita okvir za razmjenu podataka između institucija EU-a i s državama članicama kako bi se maksimalno povećao stupanj učinkovite razmjene informacija, uz istovremeno poštivanje zahtjeva o zaštiti podataka;

45. poziva Komisiju da pruži potporu državama članicama pružanjem osposobljavanja nacionalnim tijelima i primjerenog znanja za najučinkovitiju moguću upotrebu alata poput sustava EDES i platforme Arachne u skladu sa standardima izvješćivanja EU-a; poziva Komisiju da u suradnji s državama članicama analizira poteškoće s kojima se nacionalna tijela susreću pri korištenju sustavom EDES i platformom Arachne te da izdaju posebne preporuke i poboljšaju postojeće opće smjernice za te alate i njihovu prilagođenost korisnicima; izražava žaljenje zbog toga što se neke države članice protivite upotrebi tih alata zbog straha od povećanog birokratskog opterećenja; naglašava da se tim alatima, uz pravilnu integraciju, zapravo može smanjiti birokracija; poziva države članice da ponovno razmotre svoja stajališta o toj temi te poziva Komisiju da se angažira na daljnjem promicanju prednosti sustava EDES i platforme Arachne državama članicama; poziva na uvođenje programa osposobljavanja u području borbe protiv pranja novca koji će tijelima vlasti omogućiti da otkriju rizik od potencijalne prijevара prije isplate sredstava, posebno u području „upoznaj svog klijenta” i neotkrivene uključenosti politički izloženih osoba u subvencije, projekte i bespovratna sredstva u okviru ZPP-a;

46. smatra Uredbu o zajedničkim odredbama ⁽¹⁶⁾, kojom se utvrđuju zajednička pravila koja se primjenjuju na europske strukturne i investicijske fondove, Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond plus i Kohezijski fond, još jednim važnim elementom za sprječavanje zloupotrebe financijskih sredstava EU-a od strane počinitelja organiziranog kriminala;

47. naglašava da je važan korak u borbi protiv organiziranog kriminala učiniti ga manje profitabilnim; u tom pogledu podsjeća na rad OLAF-a, čije su istrage ključan alat u borbi protiv prijevара; izražava žaljenje zbog toga što je stopa podizanja optužnica nakon preporuka OLAF-a državama članicama niska i primjetan je trend njezina daljnjeg smanjenja, s 53 % u razdoblju 2007. – 2014. na 37 % u razdoblju 2016. – 2020.; dodatno napominje da opseg u kojem su financijski iznosi preporučeni za povrat zaista vraćeni posljednjih godina nije procijenjen, a posljednja procjena koja obuhvaća razdoblje 2002. – 2016. pokazuje stopu povrata od 30 %; poziva OLAF i Komisiju da istraže temeljne razloge i države članice da ispune svoju zakonsku obvezu povrata sredstava i da blisko surađuju s tijelima Unije kako bi se osigurao

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159).

srijeda, 15. prosinca 2021.

učinkovit povrat financijskih sredstava zloupotrijebljenih od strane organiziranog kriminala, s obzirom na to da se poražavajućih 98 % procijenjene imovine stečene kaznenim djelima ne oduzima, već ostaje na raspolaganju počiniteljima kaznenih djela; poziva OLAF da prikupi podatke o stopi povrata nakon njegovih financijskih preporuka i da te informacije objavi u svojim financijskim izvješćima; smatra da se odlučnim djelovanjem usmjerenim na povrat financijskih sredstava, među ostalim putem preventivnih oduzimanja ili oduzimanja temeljenih na vrijednosti, može odvratiti kriminalne organizacije od počinjenja prijevара na štetu EU-a i na taj način zaštititi njegove financijske interese; poziva države članice da povećaju stopu oduzimanja financijskih sredstava koja se povezuju s prijevarama, uz veći naglasak na preventivnim mjerama; poziva Komisiju da razmotri mogućnost dopunjavanja trenutnog pristupa povratu imovine, koji nije usustavljen, tijelom na razini EU-a zaduženim za osiguravanje pravovremenog i djelotvornog povrata sredstava EU-a;

48. smatra da bi sprečavanje prijevара i borba protiv prijevара počinjenih u okviru organiziranog kriminala trebali biti prioritet upravljačkih tijela, tijela za ovjeravanje i tijela za reviziju te da bi trebali biti predmet specijaliziranih financijskih istraga; smatra da su za borbu protiv organiziranih kriminalnih skupina također potrebna poboljšana pravila i mjere u pogledu zamrzavanja i oduzimanja imovine, što se, prema potrebi, odnosi i na privremeno oduzimanje imovine u vrijednosti jednakoj onoj stečenoj kaznenim djelom kako bi se spriječio prijenos ili korištenje imovine stečene kaznenim djelima prije okončanja kaznenog postupka; ističe da je od ključne važnosti da se poduzmu svi koraci kako bi se povratila sredstva EU-a stečena prijevarom; snažno podupire djelotvornije istrage kako bi se razbile strukture organiziranog kriminala i naglašava da tijela kaznenog progona moraju biti korak ispred počinitelja kaznenih djela koji se sve više koriste novim tehnologijama i koriste svaku priliku za širenje svojih nezakonitih aktivnosti na internetu ili izvan njega;

o

o o

49. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.
